

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาความกฎหมายอาญา



นาย อคฺลย์ อุดมผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

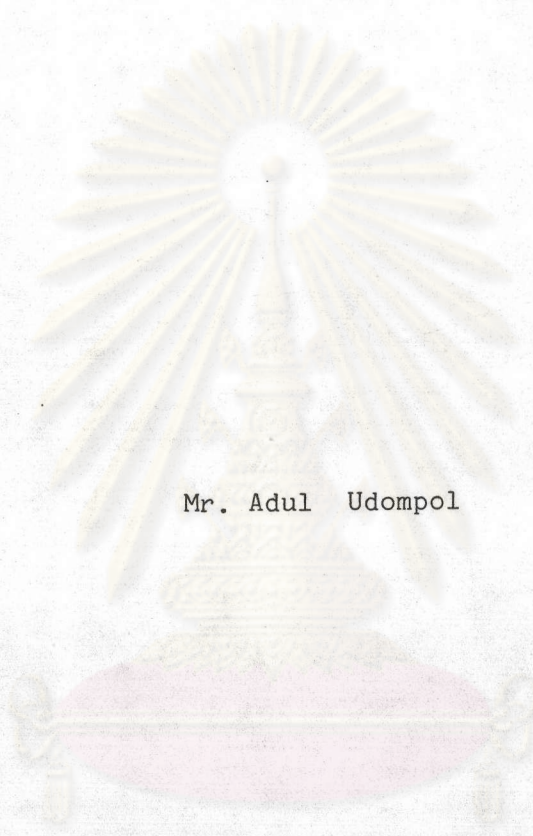
ISBN 974-568-430-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013077

i10293656

INFLUENTIAL FACTORS UPON THE
INTERPRETATION OF CRIMINAL LAW



Mr. Adul Udopol

ศูนย์วิทยุโทรทรรศน์
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-430-9



หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาความกฎหมายอาญา

โดย

นาย อุดลย์ อุดมผล

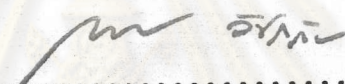
ภาควิชา

นิติศาสตร์

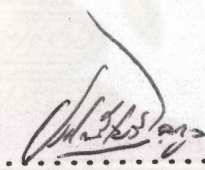
อาจารย์ที่ปรึกษา

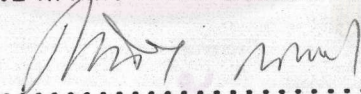
นาย ชาญวิทย์ ยอดมณี

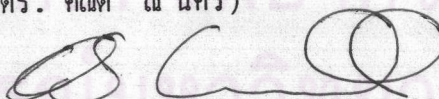
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

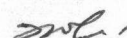
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โสวิไลกุล)


.....กรรมการ
(ดร. คณิต ฦ นคร)


.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)


.....กรรมการ
(นาย จรัญ ภักดีธนากุล)


.....กรรมการ
(นาย ชาญวิทย์ ยอดมณี)

อศุลย์ อุดมผล : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาความกฎหมายอาญา (INFLUENTIAL FACTORS UPON THE INTERPRETATION OF CRIMINAL LAW) อ.ที่ปรึกษา : นายชาญวิทย์ ยอดมณี, 158 หน้า.

การศึกษาความกฎหมายเป็นการเลือกเอาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่แน่นอนจากกลุ่มของหลักเกณฑ์ทางกฎหมายทั้งที่บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและที่ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การตีความกฎหมายมีส่วนในการพัฒนากฎหมายลายลักษณ์อักษรอยู่ด้วย การตีความบทกฎหมายลายลักษณ์ อักษรจึงมิใช่เป็นแต่เพียงการหาหลักเกณฑ์จากบทบัญญัติเท่านั้น แต่ยังมีส่วนที่เป็นการสร้างหลักเกณฑ์ทางกฎหมายขึ้นทางหนึ่งด้วย

ในกฎหมายอาญามีหลักว่า บุคคลจะต้องรับโทษต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Nulla poena sine lege) ในการตีความให้ได้หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อนำมาลงโทษบุคคลจึงทำได้เท่าที่เป็นการเลือกหลักเกณฑ์ทางกฎหมายจากบทบัญญัติเท่านั้น ส่วนการตีความที่เป็นการสร้างหลักเกณฑ์ทางกฎหมายขึ้นใหม่ไม่อาจนำมาใช้เพื่อให้ได้หลักเกณฑ์มาลงโทษบุคคล การตีความบทกฎหมายอาญาจึงต้องมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการตีความบทกฎหมายอื่น กล่าวคือ จะสร้างฐานความผิดขึ้นใหม่โดยอาศัยการตีความไม่ได้

แต่ในส่วนหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอาญาที่นำมาใช้เพื่อเป็นคุณแก่จำเลย ไม่อยู่ในข้อจำกัดว่าต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น การตีความกฎหมายในส่วนนี้จึงไม่มีความแตกต่างจากการตีความกฎหมายอื่น กล่าวคือ ผู้ตีความอาจหาหลักเกณฑ์ที่อยู่นอกบทบัญญัติมาใช้ในทางเป็นคุณแก่จำเลยได้

นอกจากนั้น ทัศนคติที่ต่างกันในความเป็นอิสระของกฎหมายอาญา (autonomy of criminal law) ก็คือ ความยืดหยุ่นในการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด (subjective) และองค์ประกอบภายนอก (objective) ก็คือ ตลอดจนความยืดหยุ่นในการให้ความสำคัญต่อการควบคุมอาชญากรรม (crime control) และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล (due process) ก็คือ ย่อมมีผลกระทบต่อการศึกษาความกฎหมายอาญาเพื่อลงโทษบุคคล

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *จ.ว.ล.*

ADUL UDOMPOL : INFLUENTIAL FACTORS UPON THE INTERPRETATION OF
CRIMINAL LAW. THESIS ADVISOR : MR. CHARNVIT YODMANEE, 158 pp.

Interpretation of law entails legal principles drawn from the written law and the unwritten law. In particular, it helps to develop the written law. It is not merely based upon definite legal principles which are found in texts, but also upon the enunciation of new principles.

In Criminal Law there is a principle to the effect that a man may only be punished if the law provides for it expressly (Nulla poena sine lege). Interpretation of law to impose a sentence on someone may only take place if there is an express legal provision for it. The law may not be interpreted so as to give rise to new principles to punish citizen. Interpretation of Criminal Law has thus distinct characteristics which differ from other forms of legal interpretation, i.e. the law may not be interpreted to establish new crimes.

However, in so far as criminal principles may be interpreted to confer benefits upon the accused, they are not subject to the stipulation that they must be written principles. Interpretation of law, in this respect, resembles interpretation of law in other matters, i.e. the person interpreting the law may utilize principles beyond the written text which are of benefit to the accused.

Other factors of note which may affect interpretation of law include the following : NUANCES concerning autonomy of Criminal Law, disparities between subjective and objective elements, different priorities for crime control and due process of law as linked with human rights.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา -
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *dwl.*



กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์จรูญ ภักดีธนากุล ผู้ก่อให้เกิดข้าพเจ้าริเริ่ม
งานศึกษาวิจัย เรื่องนี้ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ประสิทธิ์ โขวิไลกุล ท่านอาจารย์คณิต
ณ นคร ท่านอาจารย์อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และท่านอาจารย์ชาวุทธิย์ ยอดมณี ที่ให้ความอนุเคราะห์
เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับข้าพเจ้า ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าเป็น
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณสุชัยญา จีระพันธ์ คุณเกื้อกุล พรหมเมือง คุณสุวรรณ กูวิมล
คุณมุกดา อุยานนท์ คุณชาณูรงค์ ชาวแปลก คุณวิไล นิคงรัมย์ คุณจุมพล ชันทอง ผู้เปี่ยม
ด้วยน้ำใจอันทำให้ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่
ข้าพเจ้าในการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ ญาติ มิตร และผู้ร่วมสังคมทุกท่านที่มีได้เอื้อนามสำหรับความช่วยเหลือ
ต่าง ๆ และขอขอบคุณสรรพสิ่งรอบกายที่ก่อให้เกิดแรงกาย กำลังใจ และสติปัญญา ทั้งในทาง
ตรงและทางอ้อมให้ข้าพเจ้าทำงานศึกษาวิจัยนี้ได้จนลุล่วง

และ ณ โอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอระลึกบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นบุพพอาจารย์ และ
คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ข้าพเจ้าทั้งในอดีตและปัจจุบัน จนทำให้เกิดงานอันเป็น
วิทยานิพนธ์นี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาของการศึกษาวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	2
1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย	2
1.4 ทฤษฎีและสมมติฐานในการศึกษาวิจัย	3
1.5 ลำดับเนื้อหาในงานศึกษาวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 บททั่วไปเกี่ยวกับการตีความกฎหมาย	6
2.1 เหตุที่ต้องมีการตีความกฎหมาย	6
2.1.1 ลักษณะของภาษากฎหมาย	7
2.1.2 ลักษณะของบทบัญญัติของกฎหมาย	8
2.2 วิวัฒนาการของแนวความคิดในการตีความกฎหมาย ลายลักษณ์อักษร	10
2.2.1 วิวัฒนาการในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวล (Civil Law)	10
2.2.2 วิวัฒนาการในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้ระบบประมวล (Common Law)	18
2.3 ลักษณะของการตีความกฎหมาย (The Nature of Interpretation)	27

2.4	หลักในการตีความกฎหมายโดยทั่วไป	32
2.4.1	ปัจจัยในการตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษร	32
2.4.2	ปัจจัยในการตีความกฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติไว้เป็น ลายลักษณ์อักษร	34
บทที่ 3	หลักและแนวความคิดในการตีความกฎหมายอาญา	36
3.1	หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย (Nulla poena sine lege) กับการตีความกฎหมายอาญา	36
3.1.1	ที่มาและเนื้อหาของหลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย	36
3.1.2	ผลที่มีต่อการตีความในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวล ..	46
3.1.3	ผลที่มีต่อการตีความในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้ระบบประมวล ..	54
3.1.4	หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมายกับหลักยกประโยชน์ แห่งความสงสัยให้จำเลย (in dubio pro reo) ...	57
3.2	ความเป็นอิสระของกฎหมายอาญา (Autonomy of Criminal Law)	64
3.3	การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด (subjective) และองค์ประกอบภายนอก (objective) ยิ่งหย่อนกว่ากันย่อมมีผลต่อการตีความกฎหมายอาญา	67
3.4	การให้ความสำคัญต่อการควบคุมอาชญากรรม (crime control) และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล (due process) ยิ่งหย่อนกว่ากันย่อมมีผลต่อการตีความกฎหมายอาญา	74
บทที่ 4	การตีความกฎหมายอาญาของไทย	79
4.1	หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมายกับการตีความกฎหมาย อาญาของไทย	79
4.1.1	หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมายกับการตีความกฎหมาย ที่บัญญัติความผิด	79
4.1.1.1	หลักการตีความที่อธิบายในทางทฤษฎี	79
4.1.1.2	หลักการตีความที่ปรากฏในทางปฏิบัติ	93

4.1.2	หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมายกับการตีความกฎหมาย อาญาในส่วนที่ทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบ	99
4.1.2.1	ความเห็นทางทฤษฎี	100
4.1.2.2	การตีความในทางปฏิบัติ	105
4.2	ความเป็นอิสระของกฎหมายอาญาในการตีความกฎหมายอาญา ของไทย	109
4.3	การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านจิตใจและองค์ประกอบ ภายนอกในการตีความกฎหมายอาญาของไทย	121
4.4	การให้ความสำคัญต่อการควบคุมอาชญากรรมและการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในการตีความกฎหมายอาญาของไทย	136
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	141
	บรรณานุกรม	149
	ประวัติผู้เขียน	158

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย